TTS Työtehoseura ry

Kiljavantie 6

05200 Rajamäki

toimitusjohtaja Juha Ojala

Asia: Pyydetty lausunto hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi vuodelle 2018, momentit 30.10.50 ja 30.40.53

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan maatalousjaostolle

TTS Työtehoseura ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi vuodelle 2018.

Työtehoseura ry on yleishyödyllinen yhdistys, jonka tarkoituksena on ollut perustamisestaan v. 1924 lähtien parantaa maa-, metsä- ja kotitaloudessa sekä muilla elinkeinoaloilla työn ja tuotannon tehokkuutta ja taloudellisuutta. Työtehoseura on saanut valtionapua maa- ja metsätalouden kehittämiseen vuodesta 1926 lähtien. Työtehoseura koordinoi ja osallistuu vuosittain noin 80 tutkimus- ja kehittämishankkeeseen, joista valtaosa tähtää nimenomaan maatalouden ja ruokaketjun sekä metsätalouden tuottavuuden, kannattavuuden ja kilpailukyvyn kehittämiseen.

Viime vuosien aikana valtionapu Työtehoseuralle on merkittävästi alentunut (graafi liitteenä), joka on vaikeuttanut nimenomaan maa- ja metsätalouden tuottavuuden ja kannattavuuden parantamiseen tähtäävää tutkimus- ja kehittämistyötä. Erityisesti metsätalouden kehittämiseen kohdennettu ministeriön rahoitus on pudonnut hyvin voimakkaasti (30.40.53). Työtehoseura on pyrkinyt korvaamaan alentunutta valtion rahoitusta yritys- ja projektirahoituksella, joka usein myös edellyttää omarahoitusosuutta. Maa- ja metsätalousministeriön kautta tuleva rahoitus on Työtehoseuran pitkäjänteiselle toiminnalle jatkossakin erittäin tärkeätä.

Maatalous ja ruokaketju

Viime vuosina Työtehoseuran ruokaketjun tutkimus- ja kehittämistyö on painottunut maatalouden ja koko ruokaketjun työn tuottavuuden ja kannattavuuden sekä maatalousyrittäjien hyvinvoinnin kehittämiseen. Tutkimus- ja kehittämistyötä tehdään hyvin käytännönläheisesti yhteistyössä

maatalous- ja elintarvikealan yritysten sekä muiden toimijoiden kanssa, ja tuloksia julkaistaan valtakunnallisesti koko sektorin hyödynnettäväksi. Panostaminen erityisesti työn tuottavuuden ja kannattavuuden sekä yrittäjien hyvinvoinnin kehittämiseen on tärkeätä nimenomaan tässä maatalouden taloudellisessa tilanteessa. Työtehoseuran tutkimus- ja kehittämistyö palvelee erityisesti mom. 30.10.50 tavoitteita kilpailukyvyn ja kannattavuuden parantamiseksi.

Maatalouden ja ruokaketjun kehittämishankkeita on toteutettu monipuolisesti mm. seuraavilla teemoilla:

- Uus-Urakka hankkeen tavoitteena on kehittää maatalousyrittäjien koneurakointitoimintaa ja parantaa heidän liiketoimintaosaamistaan; Rahoitus Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma
- Tuottavuus ja tulos kehitysuralle -hankkeen tavoitteena on vastata nykyaikaisten maatilojen haasteisiin erityisesti suurten ja paljon investoineiden, mutta tuottavuuden ja sitä kautta kannattavuuden kanssa kamppailevien tilojen toimintaedellytysten parantamisella; Rahoitus Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma
- Tarmoa maatalousyrittäjille -hankkeessa toimitaan matalan kynnyksen ja yhden luukun periaatteella luottamuksellisena apuna maatalousyrittäjien kohtaamissa vakavissa vaikeuksissa; Rahoitus Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma
- Toiminnan rattaat raiteilleen (RATAS) -hankkeessa keskitytään Lean-ajattelua soveltaen kehittämään työn tekemisen edellytyksiä, työn sisältöä, työtapoja, ergonomiaa ja työturvallisuutta, joiden seurauksena työn tuottavuus lisääntyy, maatilayritysten toiminnan laatu ja kannattavuus paranevat sekä yrittäjien ja työntekijöiden hyvinvointi kasvaa; Rahoitus Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma
- Siipikarjanlannan käytön tehostaminen (TEHOLANTA) -hankkeen tavoitteena on siipikarjanlannan tehokas hyödyntäminen ympäristön kannalta kestävillä tavoilla; Rahoitus Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma
- Automaattilypsyä tehokkaasti -hankkeessa edistetään automaattilypsytilan tuottavuutta tiedonvälityksen keinoin; Rahoitus Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma
- Kieku-kehittämisohjelma hankkeessa kehitetään Kieku Oy:n munapakkaamon kahdentoista omistajakananmunantuottajan tuotantoa ja vahvistetaan yhteistyötä; Rahoitus Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma
- Maatalousyritysten tuottavuuden esteet -hankkeessa selvitetään suomalaisten maatalousyritysten tuottavuuden, etenkin työn tuottavuuden, kehittämisen sisäisiä ja ulkoisia esteitä; Rahoitus Kollin säätiö
- Maatalouskoneiden vikadiagnostiikka -hankkeen tavoitteena on löytää maatalouskoneiden toimintavarmuuden seurantaan soveltuvia vikadiagnostiikan ratkaisuja ja arvioida niiden käytön taloudellisuutta; Rahoitus Maatalouskoneiden tutkimussäätiö.
- Elinkeinokalatalouden kehittämishankkeen tavoitteena on kalanviljelyn ja kaupallisen kalastuksen parissa toimivien yritysten toimintaedellytysten, kannattavuuden, tuottavuuden ja johtamisen kehittäminen; Rahoitus Euroopan meri- ja kalatalousrahasto
- TTS-Kone konekustannusten laskentaohjelma; Yritysrahoitus
- TTS Manager - Maatilan työmäärän laskentaohjelma; Yritysrahoitus

Työtehoseura on suunnittelemassa yhteistyössä alan yritysten ja yhteisöjen kanssa Päättäjien Ruoka-akatemiaa, jonka tavoitteena on:

- lisätä suomalaisten päättäjien kiinnostusta ja tietämystä koko suomalaisen ruokaketjun toimintaan
- vahvistaa heidän tietämystään suomalaisen ravinnon alkuperästä, jalostuksesta ja kaupasta
- parantaa kotimaisen maa- ja elintarviketalouden hyväksyttävyyttä
- luoda uudenlaista vuorovaikutusta koko ruokaketjun ja yhteiskunnan toimijoiden välille.

Päättäjien Ruoka-akatemia toimii Päättäjien Metsäakatemian tavoin ja kokoaa yhteen alan asiantuntijoita, suomalaisia päättäjiä ja mediaa. Idea on saanut vahvaa kannatusta mm. MTK:sta ja alan muilta etujärjestöiltä.

Metsäala

Metsäalan kehittämisessä Työtehoseura on panostanut nimenomaan mom 30.40.53 tavoitteiden mukaisesti metsätalouden kasvua ja kilpailukykyä edistävään kehittämistoimintaan. Viime vuosien aikana Työtehoseuralle kohdennetut tämän momentin määrärahat ovat pudonneet lyhyessä ajassa merkittävästi tasolta 349 000 euroa (v. 2015) tasolle noin 100-150 000 euroa (ministeriön 4.10.2017 antama alustava arvio v. 2018 määrärahasta). Tämä on luonnollisesti heikentänyt voimakkaasti metsäalan kehittämistyön toimintaedellytyksiä.

Lisäksi ko. määräraha oli vielä v. 2015 eduskunnan päätöksellä kohdennettu nimenomaisesti Työtehoseura ry:lle ja myös muille toimijoille. Nyttemmin maa- ja metsätalousministeriö on siirtynyt uuteen käytäntöön, jossa selitysosassakaan ei mainita avustusten saajia, vaan ministeriö päättää sen kohdentamisesta vuosittain ilmeisesti avoimen haun kautta. Tämä aiheuttaa avaintoimijoille merkittävää epävarmuutta pitkäjänteiseen toimintaan. Kehittämisprojektit ajoittuvat hyvin usein kahdelle tai useammalle kalenterivuodelle.

Työtehoseuran metsäalan kehittämishankkeita on toteutettu mm. seuraaville teemoilla:

- Liiketaloudellinen ja kannattava metsänomistajuus -hankkeessa tavoitteena on parantaa metsänomistajien metsätaloudellista osaamista ja samalla kehittää yksityismetsänomistusta liiketaloudellisin painotuksin; Rahoitus Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma
- Puukauppaportaalin pilotointi ja käyttäjäkoulutus; MMM rahoitus
- Forest Business Innovation and Advancement in the Northern Periphery -hankkeessa parannetaan metsäkone- ja metsäpalveluyritysten kilpailukykyä; Rahoitus Northern Periphery and Artic Program (NPA)
- Puunhankinnan sähköinen ohjekansiopalvelu sahateollisuudelle: Yritysrahoitus
- Metsäkoulutuksen (kaikki koulutustasot) kehittämishanke; MMM, Metsämiesten Säätiö
- Lämpöyrittäjyys Suomessa - arvoketjut, liiketoimintamallit ja kannattavuus; MMM rahoitus
- Metsäkone- ja kuljetusyrittämisen tuottavuus laajavastuisessa puunhankinnassa; MMM rahoitus

- PUUNET – Puurakentamisen verkko-osaamiskeskus hankkeessa kehitetään puurakentamiseen liittyvää koulutusta ja osaamista; EU-rahoitus (ESR)
- PUUKET - Puurakenteiden kehittäminen ja tuotteistaminen hankkeessa kehitetään teollisten puutuotteiden ja rakennussarjojen suunnittelua ja valmistamista, uusia puurakennustuotteita sekä alan koulutusta; EU-rahoitus (EAKR)

Lisäksi Työtehoseura on viime vuosina toteuttanut OKM:n ja yritysten rahoittamana metsäalan korjuu- ja kuljetusyrittäjien liiketoiminta- ja yrittäjäkoulutusta yhteistyössä metsäalan yritysten (UPM, Stora Enso, Metsä Group, Ponsse) kanssa. Esimerkiksi v. 2017 tähän koulutukseen osallistui noin 100 metsäalan korjuu- ja kuljetusyritystä.

Työtehoseura on siis johtava metsäalan yrittäjyyskoulutuksen tuottaja ja panostaa merkittävästi erilaisiin metsäalan kehittämishankkeisiin painopisteenään kannattava metsänomistajuus ja yritystoiminta, metsäalan koulutuksen kehittäminen sekä puurakentaminen. Työtehoseura panostaa myös OKM:n rahoituksella puurakentamisen osaamisen edistämiseen ammatillisessa koulutuksessa, joka tukee erinomaisesti metsäalan kehittämistoimintaamme.

Työtehoseura ry:n ehdotukset, momentit 30.10.50 ja 30.40.53

TTS Työtehoseura ehdottaa kunnioittaen, että eduskunta lisäisi tai kohdentaisi em. momenttien määrärahat Työtehoseura ry:lle niin, että maa- ja metsätalouden sekä ruokaketjun työn tuottavuuden, kannattavuuden ja yrittäjien hyvinvoinnin tutkimus- ja kehittämistyöhön voitaisiin panostaa vaikuttavasti. Se varmistaisi Työtehoseuran mahdollisuudet parantaa alan yrittäjien työn tuottavuutta ja sitä kautta kannattavuutta sekä jaksamista, mitkä ovat viime vuosina selvästi huonontuneet. Tämä olisi erityisen vaikuttavaa nykyisessä maatalouden kannattavuuskriisissä ja tarkoittaisi käytännössä Työtehoseuran valtionavustusten nostamista joko kohdentamalla ko. momenttien määrärahoja eri painotuksin tai lisäämällä määrärahaa. Työtehoseuran tutkimus- ja kehittämistyö on hyvin käytännönläheistä ja vaikuttavaa kentällä tapahtuvaa työtä.

Ehdotamme myös, että eduskunta palauttaa entisen käytännön momenttien tekstiosaan niin, että eduskunta voi kohdentaa määrärahan nimeämälleen taholle ja että kaikkia toimijoita kohdellaan tasapuolisesti määrärahan jakamisessa. Aikaisemmasta muuttunut maa- ja metsätalousministeriön käytäntö ko. momentin tekstiosassa antaa ministeriölle vapaat kädet ohjata määrärahoja haluamallaan tavalla ilman eduskunnan linjauksia. Nimeämällä tuensaajat momentin tekstiosaan, eduskunta voisi vaikuttaa suoraan määrärahan kohdentumiseen oikeudenmukaisella ja vaikuttavalla tavalla.

Ehdotus:

30.10.50. Valtionapu maaseudun elinkeinojen kehittämiseen, Työtehoseura ry 200 000 e

30.40.53 Eräät luonnonvaratalouden valtionavut, Työtehoseura ry 250 000 e

Tällä määrärahatasolla Työtehoseura pystyisi varmistamaan maa- ja metsätalouden sekä ruokaketjun käytännön työn tuottavuuden kehittämistä palvelevan tutkimus- ja kehittämistyön vaikuttavuuden. Lisäksi määrärahojen avulla Työtehoseura pystyisi generoimaan lisärahoitusta

muilta rahoituskanavilta moninkertaisen määrän ja sitä kautta palvelemaan luonnonvara-alan tuottavuuden ja yrittäjyyden kehittämistä hyvin tehokkaasti.

Samalla Työtehoseura ry haluaa korostaa Maatalouden erikoisyhdistysten liiton eri toimijoiden suurta vaikuttavuutta maaseudun ja ruokaketjun kehittämisessä. Tämä tulisi huomioida momentin 30.10.50 määrärahan jaossa eri toimijoiden kesken. Lisäksi momentin 30.40.53 osalta tärkeitä ja pitkäaikaisia määrärahojen hyödyntäjiä ovat Työtehoseura ry:n lisäksi Suomen Metsäyhdistys ja Mustilan Kotikunnassäätiö. Näiden toimijoiden tasapuolinen kohtelu määrärahan kohdentamisessa on erittäin tärkeää.

Lisäksi Työtehoseura ehdottaa, että Kansallisen Ruoka-akatemian käynnistämiseen varattaisiin erillismääräraha 300 000 euroa, jonka tuella Työtehoseura pystyisi käynnistämään toiminnan edellä kuvatulla tavalla. Ruoka-akatemia -konsepti antaisi mahdollisuudet lisätä merkittävällä tavalla ruokaketjun toiminnan hyväksyttävyyttä yhteiskunnassamme.

Nurmijärvellä 9.10.2017

toimitusjohtaja Juha Ojala

TTS Työtehoseura ry

